

KUMMAN VALITSEN?

Poikajunioreiden lajivalinnan tekeminen jääkiekon ja jalkapallon välillä

LAHDEN AMMATTIKORKEAKOULU

Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma

Opinnäytetyö

Kevät 2007

Kylä-Kause Jani

Moilanen Erkki

Lahden ammattikorkeakoulu
Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma

Kylä-Kause Jani & Moilanen Erkki: Kumman valitsen? – Poikajunioreiden lajivalinnan tekeminen jalkapallon ja jääkiekon välillä.

Opinnäytetyö, 37 sivua, 7 liitesivua

Kevät 2007

TIIVISTELMÄ

Tämän tutkimuksen tarkoituksena oli kartoittaa, joutuvatko nuoret erikoistumaan yhteen lajiin liian aikaisin ja mitkä ovat asiaan vaikuttavat tekijät. Tarkoituksena oli tutkimuksen kautta havainnollistaa nuorten omia kokemuksia ja mielipiteitä näiden kahden joukkuelajin samanaikaisesta harrastamisesta. Samalla eritellään syitä, miksi lajivalinta joudutaan tekemään. Saavatko juniorit päättää itse omista harrastuksistaan vai päättävätkö muut tahot heidän puolestaan? Tutkimuksen piiriin kuului myös Suomen Palloliiton ja Suomen Jääkiekkoliiton välillä tehty yhteistyösopimus, jonka toteutumista selvitimme junioreilta saamiemme vastausten perusteella.

Ideamme tutkimuksen aiheeseen saimme omien kokemusten kautta. Toinen tutkijoista oli joutunut tekemään lajivalinnan jääkiekon ja jalkapallon välillä 14 vuoden ikäisenä ja toinen jalkapallon ja yleisurheilun välillä 13 vuoden ikäisenä.

Tutkimus toteutettiin Lahdessa keväällä 2007, ja tutkimuksen kohderyhmänä olivat B-juniori-ikäiset jääkiekkoilijat ja jalkapalloilijat eri Lahden alueen joukkueista. Tutkimukseen osallistui yhteensä 78 junioria. Tutkimusmenetelmänä käytettiin tätä tarkoitusta varten laadittua kyselylomaketta.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että Lahden alueen juniorit ovat tehneet lajivalintoja jo hyvinkin nuorena, mutta myös myöhemmällä iällä valinnan tehneitä oli useita. Valinnan tekemiseen vaikuttivat eniten juniorin joukkueoverit ja juniori itse. Merkittäviä valintaan vaikuttavia henkilöitä olivat myös juniorin vanhemmat ja valmentajat. Lisäksi tutkimus osoitti, että lajiliittojen välinen yhteistyösopimus on vielä junioreille miltei tuntematon.

Tutkimus vahvisti käsitystämme siitä, että monet juniorit joutuvat tekemään lajivalinnan jo hyvinkin nuorena iässä. Näin ollen lajiliittojen yhteistyösopimuksen tavoitteet eivät ole täysin toteutuneet ainakaan Lahden alueella.

Avainsanat: lajivalinta, junioritoiminta, monipuolisuus

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Sports and Leisure

Kylä-Kause Jani & Moilanen Erkki: Which one should I choose? – The making of choice between football and ice-hockey in male juniors.

Bachelor's thesis, 37 pages, 7 appendices

Spring 2007

ABSTRACT

The purpose of this study was to find out do young people have to specialize in one specific sport too early and what are the different motives influencing this matter. Through an enquiry we wanted to clarify youngsters own experiences and opinions on practicing two teamsports at the same time. We also wanted to analyze why this often leads to choosing between the two sports. Do the juniors get to decide themselves what hobby to go for or are the decisions made higher up for them? The study also included looking into the co-operation agreement made between the Football Association of Finland and the Finnish Ice Hockey Association, whose fulfillment we were studying with the help of the juniors' answers.

The idea for the topic of this study came from our own experiences. One of the authors had to make a decision between ice hockey and football at the age of fourteen. The other one between football and track and field at the age of thirteen.

The enquiry was carried out in Lahti Spring 2007 and the target group was B-junior ice hockey and football players from different teams around Lahti area. A total of 78 juniors took part in this enquiry. As a method we used a questionnaire created for this purpose.

The results showed us that juniors around Lahti area have made decisions between different sports at a very young age, though there were also several who had made the decision later. When making the choice the junior is mostly influenced by his teammates. Other big factors that get taken into account were parents and trainers. The enquiry also indicates that the agreement between the two sport associations is still nearly unknown to most juniors.

This study has affirmed our belief that juniors do have to make choices between sports and at a very young age. Hence the sport associations' agreements goals are not completely fulfilled at least in the Lahti area.

Keywords: choosing between sports, junior activity, versatile

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	JUNIORIPALLOILU SUOMESSA	3
	2.1 Juniorin kohtaaminen kasvavana yksilönä	3
	2.2 Vanhemmat mukana toiminnassa	5
	2.3 Seurojen panos kasvatustyössä	6
	2.4 Mitä on juniorivalmennus?	7
	2.4.1 Hauskanpitoa vai menestyshakuisuutta	7
	2.4.2 Valmentaja-juniori – suhde joukkueurheilussa	8
	2.5 Monipuolisuuden tärkeys junioriurheilussa	9
	2.6 Lajiliittojen välinen yhteistyösopimus	10
3	TUTKIMUSONGELMAT	11
4	TUTKIMUSMENETELMÄT	12
	4.1 Kohderyhmät	12
	4.2 Aineiston keruu ja analysointi	13
5	TUTKIMUSTULOKSET	14
	5.1 Lajivalinnan tekeminen	14
	5.1.1 Lajivalinta jääkiekon ja jalkapallon välillä	14
	5.1.2 Lajivalinta jääkiekon/jalkapallon ja jonkun muun lajin välillä.	14
	5.2 Sosiaalisen ympäristön vaikutukset lajivalinnan tekemiseen	15
	5.3 Omat käsitykset ja mielipiteet	16
	5.4 Yhteistyösopimus	20
6	POHDINTA	21
	6.1 Esioletukset vs. tutkimustulokset	21
	6.2 Tutkimuksen luotettavuus	23
	6.3 Lopuksi	23

LÄHDELUETTELO

24

LIITTEET

26

1 JOHDANTO

Viime vuosina puheenaiheeksi on noussut lasten ja nuorten erikoistuminen tiettyyn lajiin liian varhaisessa vaiheessa. Lapsilta vaaditaan erittäin vahvaa omistautumista johonkin tiettyyn lajiin ja muiden lajien ohella koulunkäynti ja normaali perhe-elämä jäävät mahdollisesti taka-alalle. Kilpailullisuus ja menestyshakuisuus ovat nousseet niin merkittäviksi tekijöiksi, että lapsen henkinen kasvatus jää usein henkilökohtaisten lajitaitojen ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisen jalkoihin.

Lajien päivittäiset ja viikoittaiset harjoitusmäärät ovat nousseet seurojen menestyshakuisuuden takia niin suuriksi, että urheilevalla nuorella ei yksinkertaisesti ole enää aikaa muille harrastuksille ja normaalin lapsen leikkimiselle ja puuhastelulle. Varsinkin jalkapallon harjoitusmäärät ovat nousseet selvästi, koska ympärivuotinen harjoittelu on tullut mahdolliseksi olosuhteiden parantumisen myötä. (Viitanen 2007.)

Kaikessa junioriurheilussa yhtenä tärkeimmistä asioista pidetään liikunnan monipuolisuutta. Fyysisten ominaisuuksien kehittäminen monipuolisesti eri liikuntalajien kautta, ennen kaikkea lapsen omien fyysisten ja henkisten valmiuksien mukaisesti, on lapsen motorisen kehityksen kannalta ensiarvoisen tärkeää. (Lehti 2007.)

Suomen kaksi suosituinta joukkuelajia jalkapallo ja jääkiekko, joihin tässä tutkimuksessa keskitymme, ovat pelillisesti melko erilaisia mutta kasvatuksellisesti hyvin samankaltaisia. Koska jalkapallo on perinteisesti kesälaji ja jääkiekko on talvilaji, lapsi voi harrastaa molempia lajeja samanaikaisesti. Tällöin lapsi voi liikkua monipuolisesti ympäri vuoden. Kysymys kuuluukin, miten pitkään tämä ympärivuotinen kahden lajin harrastaminen rinnakkain on mahdollista. Juuri tätä asiaa pyrimme tässä tutkimuksessa selvittämään.

Tutkimuksen tarkoituksena on kartoittaa, joutuvatko nuoret erikoistumaan yhteen lajiin tarpeettoman aikaisin ja mitkä ovat valinnan tekemiseen vaikuttavat tekijät. Pyrimme tutkimuksen kautta myös havainnollistamaan nuorten omia kokemuksia ja mielipiteitä näiden kahden merkittävän joukkuelajin samanaikaisesta harrastamisesta.

Tutkimus toteutettiin Lahden alueella ja tutkimukseen osallistui kaksi (2) jalkapalloseuraa ja kaksi (2) jääkiekkoseuraa. Tutkimukseen osallistuneet henkilöt olivat seuransa B-juniorijoukkueesta. Tutkimus suoritettiin kyselykaavakkeen avulla. Kyselyyn vastanneita oli yhteensä 78 kappaletta.

2 JUNIORIPALLOILU SUOMESSA

2.1 Juniorin kohtaaminen kasvavana yksilönä

Jokainen meistä on ainutlaatuinen. Kasvamme ja kehitymme oman polkumme mukaan, johon kuitenkin vaikuttavat monet eri tekijät kuten geenit, kasvuympäristö ja luonteenlaatu. Jotkut kasvavat henkisesti ja fyysisesti nopeammin kuin toiset ja näin on myös urheilussa. Toiselle juniorille monipuolinen harrastaminen on hyvä asia aina myöhäisnuoruuteen (18–20-v.) asti, toinen saattaa löytää oman lajinsa jo puberteettivaiheessa (12–15-v.). Valmentajien ja vanhempien tehtävänä on kuunnella ja tukea nuorta urheilijaa näissä tärkeissä elämänvaiheissa kuitenkin painostamatta tekemään mitään radikaaleja ratkaisuja. (Vasarainen & Hara 2005.)

Yksilöllisen huomion ja kanssakäymisen saaminen ei ole vain yksilöurheilijan etuoikeus. Myös joukkueurheilussa yksilöllinen ja ennen kaikkea henkilökohtainen vuorovaikutus valmentajan ja urheilijan välillä on ehdottoman tärkeää. Joukkue koostuu yksilöistä. Yksilöiden sujuvasta yhteensovittamisesta syntyy toimiva ja viihtyisä ilmapiiri kaikille. Tämän saavuttaakseen valmentajan tulee tuntea pelaajansa henkilökohtaisesti, jotta hän näkisi kunkin pelaajan kasvun ja kehityksen kannalta tärkeät seikat. (Vasarainen & Hara 2005.) Juniorityössä unohdetaan usein kasvatuksellisuus ja keskitytään kilpailullisuuteen. Kasvatuksellisuus kärsii lajitaitojen opettamisesta. Usein vain menestys on tärkeää. (Kuisma 1999.)

Kasvava nuori on monimutkainen käsite. Varsinkin murrosiässä erot juniorin kehityksessä niin henkisellä kuin fyysisellä puolella saattavat kasvaa valtaviksi, vaikka ikäeroa ei olisi viikkoa enempää. Suomen Jääkiekkoliiton julkaisemassa Pelin henki – oppaassa (2000) luetellaan selkeästi muutama pääkohta junioreiden kehityksen eroista:

”Lasten kasvu- ja kehitysympäristöt eli taustat ovat erilaiset.”

”Lasten kehityksellinen ikä samasta syntymävuodesta riippumatta vaihtelee.”

”Ryhmän jäsenet poikkeavat toisistaan huomattavastikin sekä kooltaan että rakenteeltaan.”

”Pelaajien oppimisvaikeudet ja edellytykset ovat erilaiset.”

”Lasten henkisen ja fyysisen turvallisuuden rajat ovat hyvin erilaiset.”

”Urheilun harrastamiseen liittyvät henkilökohtaiset lähtökohdat eli innokkuus, toiveet ja lahjakkuus ovat hyvin erilaiset.”

”Kaikista edellisistä yhteensä johtuvat, yksilön pelilliseen suoriutumiseen liittyvät tekijät ovat erilaiset.”

(Lehti & SJL 2000.)

Jokaisen nuoren urheilijan tulisi saada seurassaan onnistumisen elämysten, hauskanpidon ja yhteenkuuluvuuden tunteen ohella myös oman henkilökohtaisen tasonsa mukaista valmennusta, ja tämä on tietysti joukkuelajeissa vaikeaa. Joukkuelajeissa harjoitusten eriyttäminen yksilöiden kehitysasteen mukaan on valmennukselle suuri haaste, mutta myös ainut lähtökohta, mikäli tavoitteena on urheilijan henkilökohtaisen maksimin saavuttaminen. Liian usein valitaan kuitenkin vähemmän aikaa vievä koko joukkueen yleisvalmennus, jolloin sekä yksilöiden että koko joukkueen kehityksen maksimointi kärsii. (Vasarainen & Hara 2005.)

Lapsilla ja nuorilla on monia velvoitteita lajin harrastamisessa mutta myös monia oikeuksia. Nämä oikeudet, esim. oikeus vapaaehtoiseen osallistumiseen, oikeus osallistumiseen lapsena, ei pienenä aikuisena ja oikeus saada asiantuntevaa ja vastuuntuntoista ohjausta, voivat helposti unohtua seuroilta ja valmentajilta. (Kuisma 1999.)

Valmentajan ja lapsen väliset kahdenkeskiset keskustelut säännöllisesti harjoittelun lomassa ovat tehokas tapa vahvistaa osapuolten välistä luottamusta. Ne auttavat myös valmentajaa ymmärtämään pelaajiensa tuntemuksia ja mielipiteitä. Usein koko joukkueen kesken pidetyissä palavereissa jää paljon sanomatta. Tällöin kaikki eivät varmasti uskalla puhua joukkuekavereiden läsnä ollessa. Myös kirjalliset kyselyt ja arvioinnit puolin ja toisin ovat toimivia keinoja yleisen harjoitteluilmapiirin parantamiseksi. (Lehti & SJL 2000.)

Kilpailullisuus vaikuttaa suurelta osin lapsen ja nuoren kasvatukseen junioritoiminnassa. Kun nuoresta iästä lähtien seura hakee menestystä ja mainetta, jää juniorin kasvatusta taka-alalle. Kasvatustavoitteita ei voida saavuttaa, jos valmentaja panostaa kaiken osaamisensa lajitekniisiin suorituksiin. (Kuisma 1999.)

2.2 Vanhemmat mukana toiminnassa

Juniorin vanhemmilla ja vanhempien osallistumisella seuratoimintaan on suuri merkitys juniorin viihtyvyyteen ja hyvinvointiin joukkueessaan. Vanhemmat ovat usein vahvasti mukana lapsensa urheiluharrastuksessa. Näin myös valmentajan suhde äitiin ja/tai isään on olennainen. Osa vanhemmista viihtyy mielellään lapsen taustatukena, mutta monet haluavat osallistua urheilutoimintaan hyvinkin aktiivisesti. Tällöin valmentajan on pystyttävä kohtaamaan juniorin ohella myös tämän vanhemmat osana seuran yhteistä projektia. Valmentajan ja vanhemman välinen luottamus on yksi toimivan seuratoiminnan perusedellytyksistä, joka koostuu avoimuudesta, rehellisyydestä, asioista keskustelemisesta ja empaattisuudesta. Se voi olla parhaimmillaan erittäin hedelmällistä juniorin kehitykselle niin urheilijana kuin ihmisenäkin, mutta luottamuksen puuttuessa se vaarantaa koko hyvin alkaneen harrastuksen. (Vasarainen & Hara 2005.)

Vanhemman rooli on tietenkin toimia isänä tai äitinä, kasvattajana ja kannustajana, mutta varsinkin jääkiekossa näistä kahteen ensimmäiseen kätkeytyy vielä yksi rooli: rahoittaja. Ilman taloudellista tukea lapsen harrastustoiminta ei välttämättä olisi mahdollista. Jääkiekkoa harrastavien lasten vanhemmista jopa 90 % kertoo toimivansa taloudellisena tukijana lapsensa harrastukselle. (Eskola & Melin 1999.)

Vanhemmat ovat niitä henkilöitä seuratoiminnassa, jotka mahdollistavat lapsen harrastamisen. Vanhemmat kustantavat, kuljettavat, kannustavat ja tukevat lasta tämän harrastuksessa. Tämän tosiasian kautta myös vanhemmilla on oikeus olla mukana seuran toiminnassa, osin jopa urheilullisessa mielessä. Vanhempien tärkeimmät ominaisuudet kehittyvän urheilijan kannalta ovat kuitenkin kärsivällisyys, tukeminen, uhrautuminen ja kannustaminen. (Lehti & SJL 2000.)

Vanhempien rooli lahjakkuuksia valmistavassa tehovalmennuksessa on yksinkertainen: Kustanna, kuljeta, kannusta. (Honkonen & Suoranta 1999.)

Puhuttaessa vanhempien roolista urheilussa tulee esille melko nopeasti kysymys: Miksi lapsi urheilee? Haetaanko lapsen kautta elämään menestyksen hohtoa, kultaa ja kimallusta vai urheileeko lapsi omaksi ilokseen ja halusta liikkua? Vanhemmat voivat kunnianhimoillaan ja odotuksillaan asettaa lapselle melkoisia paineita. Nämä paineet aiheuttavat erittäin helposti ahdistusta lapselle. (Eskola & Melin 1999.)

Vanhempien taloudellisella tilanteella on merkittävä vaikutus lapsen urheiluharrastukseen. Jos perheen taloudellinen tilanne ei mahdollista lapsen urheiluharrastusta, lapsen on siirryttävä pois harrastustoiminnasta. (Honkonen & Suoranta 1999.)

2.3 Seurojen panos kasvatustyössä

Urheiluseurojen panos nuorten kasvatustyössä on todella tärkeää. Varsinkin joukkueurheilussa yhteistyötaitojen kehittäminen ja ryhmässä työskentelyn ohjaaminen on yksi valmentajan tärkeimmistä tehtävistä. Ala-asteikäinen lapsi on itsekeskeinen. Nuoruusiässä itsekeskeisyys väistyy. Tällöin valmennuksen huomio keskittyy teemoihin yhteistyö ja joukkuehenki, jotka auttavat lasta kehittymään urheilun lisäksi myös jokapäiväisessä elämässä. Aiemmin kotoa ja koulusta saatu liikuntakasvatus siirtyy urheiluseuran vastuulle. Kaikki tuntevat termin *kasvattajaseura*. Kuinka moni tuntee termin kasvattajakoulu puhumattakaan kasvattajakodista? (Vasarainen & Hara 2005.)

Urheiluseurojen tehtävänä on ensinnäkin tarjota nuorille mahdollisuus harrastamiseen ja yhdessä toimimiseen. Seurat pitävät huolen siitä, että urheilijat saavat itselleen sopivaa ja ennen kaikkea osaavien ja koulutettujen valmentajien tasa-arvoista valmennusta ja turvallisen kasvu ympäristön. Valmentajan on myös tärkeää ohjata nuorta tämän omien mieltymysten ja valmiuksien mukaan kohti mahdollista erikoistumista johonkin tiettyyn lajiin. (Vasarainen & Hara 2005.)

Urheiluseurojen on mahdollista antaa lapselle myös paljon avaimia sellaiseen kasvatukselliseen kehitykseen, jota lapsi ei kotoa välttämättä saa. Kuten koulussa myös

urheiluseurassa lapsi voi kehittää muun muassa omaa osaamisen ja itseluottamuksen tunnettaan, pettymyksen ja häviämisen sietämistä, sovittujen pelisääntöjen noudattamiskykyä, kykyä ponnistella kohti omia tavoitteita ja mielihaluja sekä uskallusta ruumiilliseen ilmaisuun. Seuroilla on harjoittelun lomassa myös loistava mahdollisuus pitää huolta lapsen kasvamisesta rehdiksi ja kanssaihmiset huomioonottavaksi nuoreksi urheilijaksi. Reilun pelin pääteemat, joita ovat muun muassa hyvä käytös, vastustajan kunnioittaminen ja sääntöjen noudattaminen, tulisi olla jokaisella kiekkoilevalla ja palloilevalla juniorilla koko ajan mielessä. (Lehti & SJL 2000.)

2.4 Mitä on juniorivalmennus?

2.4.1 Hauskanpitoa vai menestyshakuisuutta?

Kaikessa junioriurheilussa, niin joukkue- kuin yksilölajeissakin, tärkeää on hauskanpito ja iloisuus. Lapsen leikinomaisen toiminnan ei pitäisi jäädä ala-asteen välitunneille, vaan sen tulisi pysyä mukana aina, harjoituskerrasta toiseen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, ettei mukana voisi silti olla määrätietoista ja tavoitteellista valmennusta. Se ei tarkoita sitä, että kaikki voivat tehdä, mitä haluavat ja ilman yhteisiä sääntöjä, joihin sitoudutaan. Valmentajan tehtävä on huolehtia siitä, että pelaajilla on harjoituksissa hauskaa ja samalla edetään lajikehityksessä ilman, että ohjaaminen olisi jotenkin tavoitteetonta. Tämä vaatii valmentajalta omistautumista, vahvaa tietotaitoa lajista kuten myös joukkueensa pelaajien yksilöllistä ihmistuntemusta. Valmentajan tulee ottaa huomioon jokainen pelaaja tasapuolisesti. Se vaikuttaa juniorin viihtyvyyteen. Toisten pelaajien suosiminen heikentää monen lapsen harjoittelun mielekkyyttä. Näiden ikävien tosiasioiden poistamiseksi onkin kehitetty useita erilaisia keinoja. Esimerkiksi valtakunnallinen Nuori Suomi –ohjelma ja Suomen Palloliiton Kaikki Pelaa –projekti pyrkivät takaamaan kaikille harrastajille yhtäläiset lähtökohdat, laadukkaan ja tasapuolisen valmennuksen joukkueessaan. (Vasarainen & Hara 2005.)

Junioritoiminnasta voi tulla harrastajia karsiva valikointijärjestelmä. Tällöin juniorivalmennusta käsitellään tehovalmennuspuhetavan avulla. Tämä puhetapa vähättelee vähemmän lahjakkaita ja haluttomia harrastajia, ja tekee heistä vähemmän arvokkaita ihmisiä. Tehovalmennuksen perimmäinen tarkoitus on kasvattaa huippuja. (Honkonen & Suoranta 1999.)

Juniorieurheilussa myös harjoittelun vapaaehtoisuudella on suuri merkitys. Liian nuorena aloitettu turhan pitkäjänteinen ja tavoitteellinen harjoittelu heikentää lapsen motivaatiota. Yhtäkkiä harrastamisen mielekkyys onkin poissa. Satunnaisesta poissaolosta harjoituksista ei pitäisi kasvuvaiheessa huomauttaa. Sen ei pitäisi vaikuttaa esimerkiksi pelaajan saamaan peliaikaan otteluissa. Lapsen tulisi saada harrastaa lajia omilla ehdoillaan ilman, että harrastuksesta tulee toinen työ koulunkäynnin ohella. Toki on kuitenkin sanomattakin selvää, että jatkuvan harjoituksista poissaolojen jälkeen niin vanhempien kuin valmentajien tulisi miettiä, olisiko lapsi kenties kiinnostunut kokeilemaan mieluummin jotain muuta lajia. (Lehti & SJL 2000.)

2.4.2 Valmentaja-juniori -suhde joukkueurheilussa

Lapset ja nuoret tarvitsevat normaalin rakentavan palautteen ja positiivisen kannustamisen ohella jatkuvasti myönteisiä viestejä ympärillään olevilta aikuisilta ja myös pelitovereiltaan. Näin he voivat tuntea olevansa arvokkaita ja kuuluvansa vahvana osana omaan joukkueeseensa. Kaikki positiiviset eleet, kuten taputukset olalle tai vaikka niinkin yksinkertainen asia kuin hymyileminen, saavat nuoret urheilijat tuntemaan itsensä taitaviksi ja uskomaan, että heidän tekemistään todella arvostetaan. (Sihvonen 1999.)

Hedelmällinen valmentaja-juniori -suhde ei kuitenkaan koostu ainoastaan valmentajan tai vanhemman palautteesta juniorille, vaan yhtä tärkeää on myös kommunikointi toiseen suuntaan. Junioria on kuunneltava. Häntä tulisi rohkaista esittämään omia mielipiteitään harjoituksista, ja myös huomioimaan ne käytännössä. (Sihvonen 1999.)

Valmentaja on monelle nuoruusiässä (12–18-v.) olevalle aktiiviharrastajalle kuin kolmas vanhempi. Tässä ikävaiheessa olevaa urheilijaa valmentajan tulisi pystyä ennen kaikkea tukemaan, ei patistamaan väkisin pääsyä tiettyihin tuloksiin. Tässä kehitysvaiheessa valmentaja saattaa olla juniorille paikoitellen jopa läheisempi kuin omat vanhemmat, joten valmentajan vastuu liikkuvasta lapsesta kasvaa joissain tapauksissa todella suureksi. (Vasarainen & Hara 2005.)

2.5 Monipuolisuuden tärkeys junioriturheilussa

”10–13-vuotiaiden kohdalla tärkeintä on edelleen monipuolisten liikunnallisten perusvalmiuksien kehittäminen. Tämä voi tapahtua pelkästään jääkiekkjoukkueen oman toiminnan puitteissa mutta myös sopivasti muita urheilulajeja harrastamalla jääkiekon ohella, omalla ajalla tai ohjatusti seurassa.” (Lehti & SJL 2000.)

Liikunnan monipuolisuudella voidaan tarkoittaa monia eri asioita. Monipuolisuus urheilun saralla voi olla tuomarin, toimitsijan, tai huoltajan tehtäviin tutustumista. Kun puhutaan monipuolisuudesta urheilussa, sillä yleensä käsitetään kahden tai useamman lajin harrastaminen samanaikaisesti. Monipuolisuus on perustaitojen oppimista ja hyvää hallintaa, eri lajeihin tutustumista ja niiden alkeiden hallintaa. (Kuisma 1999.)

Liikunnan monipuolisuus on suositeltavaa mutta kaikki lähtee vanhemmista. Vanhempien tulisi mahdollistaa monipuoliset kokeilumahdollisuudet lapsille ja nuorille. (Suomen ASH ry 2005.) ”Kiinnostuneille nuorille tulee tarjota mahdollisuus kehittyä ja parantaa liikuntataitojaan ja suorituskyykyään.” (ENGSO Youth Policy and Activities 1998.)

”Lapsen kehityksen kannalta suositeltavaa on mahdollisimman monipuolinen tekeminen mahdollisimman vaihtelevissa ympäristöissä.” (Nuori Suomi)

Harjoittelun tulee tapahtua lapsen biologisen kehityksen mukaan eikä harjoittelua saa olla liikaa. (Suomen ASH ry 2005.)

Vaihtoehtoisten kilpailumuotojen kehittäminen ja tarjoaminen on järjestöjen vastuulla. Näin pystyttäisiin takaamaan liikuntamahdollisuus niille, jotka harrastavat lajia liikkumisen takia eivätkä tähtää menestykseen. ”On tärkeää antaa kaikille kiinnostuneille nuorille mahdollisuus osallistua liikuntaan heidän omien taitojensa, kykyjensä, toiveittensa ja tarpeidensa mukaisesti.” (ENGSO Youth Policy and Activities 1998.)

2.6 Lajiliittojen välinen yhteistyösopimus

Suomen Palloliitto ja Suomen Jääkiekkoliitto solmivat marraskuussa 2001 yhteistyösopimuksen lasten ja nuorten monipuolisen harrastuneisuuden edistämiseksi (liite 1). Sopimus koskee lasten ja nuorten jalkapallon ja jääkiekon harrastamisen yhteensovittamista sekä molempia lajeja harrastavien lasten ja nuorten urheilutoimintojen monipuolisen kehityksen edistämistä. Sopimuksen tavoitteena on turvata jokaiselle sekä jääkiekkoa että jalkapalloa seuratasolla pelaavalle juniorille mahdollisuus harrastaa molempia lajeja täysipainoisesti aina 15-vuotiaaksi asti.

Yhteistyösopimuksen laatiminen katsottiin tärkeäksi ja ajankohtaiseksi, koska viime vuosina monet juniorit olivat joutuneet erikoistumaan jompaankumpaan lajiin jo 10–14 vuoden ikäisenä. Yhteistyösopimuksessa on tarkasti määritelty kohta kohdalta ne seikat, jotka seurojen tulee huomioida kasvavan junioriurheilijan kehityksessä. Sopimus sisältää myös suositukset eri ikäluokkien viikoittaisista harjoitusmääristä ja harjoitusajoista.

Ennen kaikkea sopimus on kuitenkin ohjeistus ja suunnannäyttävä seuroille. Siinä annetaan ohjeet sujuvaan ja hedelmälliseen seurayhteistyöhön sekä tarjotaan seuroille mahdollisuus edistää suomalaista junioripalloilua niin jääkiekon kuin jalkapallonkin osalta. (SPL & SJL 2001.)

3 TUTKIMUSONGELMAT

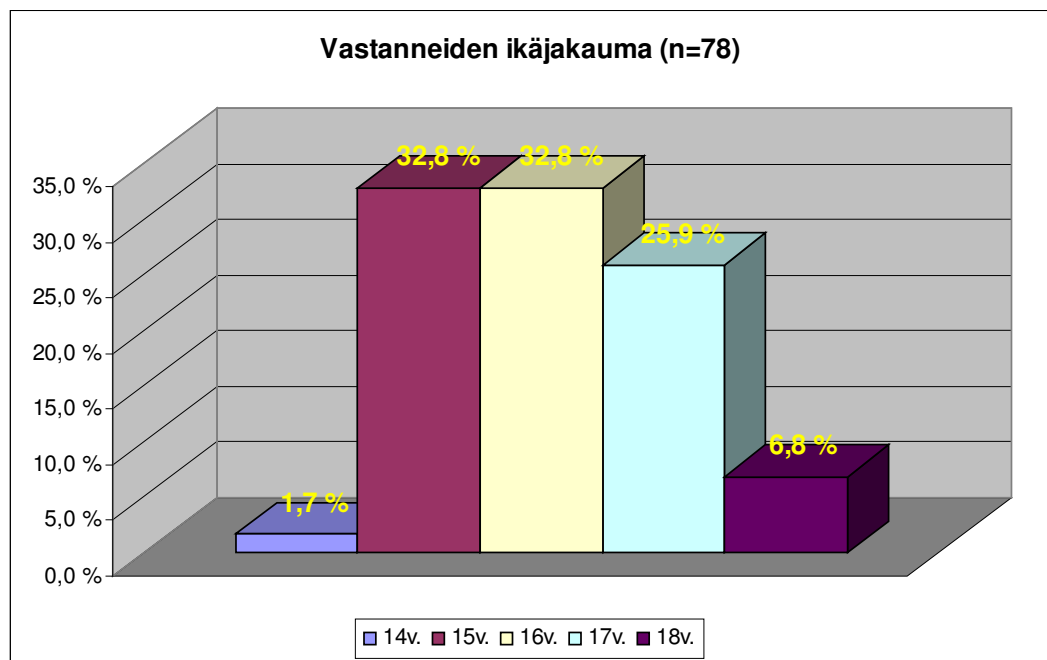
Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, joutuvatko poikajuniorit tekemään lajivalinnan jääkiekon ja jalkapallon välillä tarpeettoman aikaisin. Pyrimme työssä selvittämään, mitkä asiat vaikuttavat lajivalinnan tekemiseen ja miten juniori itse kokee tilanteen. Tärkeimpiä tutkimukseemme liittyviä kysymyksiä ovat:

- Joutuvatko juniorit tekemään lajivalinnan?
- Miksi lajivalinta joudutaan tekemään, mitä vaikuttavia tekijöitä on?
- Minkä ikäisenä lajivalinta joudutaan tekemään?
- Kuka tekee lopullisen päätöksen lajivalinnasta?

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

4.1 Kohderyhmät

Tutkimuksen kohderyhmänä oli kaksi (2) jääkiekkoseuraa ja kaksi (2) jalkapalloseuraa Lahden alueelta, joten seuroja oli siis yhteensä neljä (4). Kohderyhmän pelaajat olivat B-juniori-ikäisiä poikia eli pääsääntöisesti 15–17-vuotiaita. Kyselyyn vastanneiden jalkapalloilijoiden keskimääräinen ikä oli 15,5 vuotta ja vastanneiden jääkiekkoilijoiden 16,8 vuotta. Kuviossa 1 on kuvattu kaikkien vastanneiden junioreiden ikäjakauma. Valitsimme tämän ikäluokan, koska tässä iässä lähes kaikki ovat jo joutuneet valinnan tekemään. Ryhmien koot vaihtelivat 15–25 juniorin välillä. Kaiken kaikkiaan kyselyyn vastasi 78 junioria.

Kuvio 1. Vastanneiden junioreiden ikäjakauma.

Kohderyhmään kuuluivat myös Suomen Palloliiton ja Suomen Jääkiekkoliiton Nuori Suomi – päälliköt, joille tehtiin asiantuntijahaastattelut.

4.2 Aineiston keruu ja analysointi

Tutkimus toteutettiin juniorijoukkueille laaditun kyselykaavakkeen (ks. liite 2) avulla. Otimme yhteyttä seurojen joukkueenjohtajiin ja valmentajiin ja sovimme heidän kanssaan kyselyn teettämisestä junioreille.

Kyselyn alkuosassa tarkoituksena oli selvittää junioreiden taustoja ja harrastuneisuutta. Seuraavassa osassa pyrittiin kartoittamaan lajivalinnan tekemiseen johtaneita syitä ja viimeisessä osassa juniorin omia näkemyksiä aiheesta sekä perehtyneisyyttä lajiliittojen väliseen yhteistyösopimukseen.

Kävimme itse teettämässä kyselyt joukkueiden harjoitusten yhteydessä ja annoimme kyselytilaisuudessa suulliset ohjeet vastaamiseen. Juniorit vastasivat kyselyyn nimettöminä ja itsenäisesti.

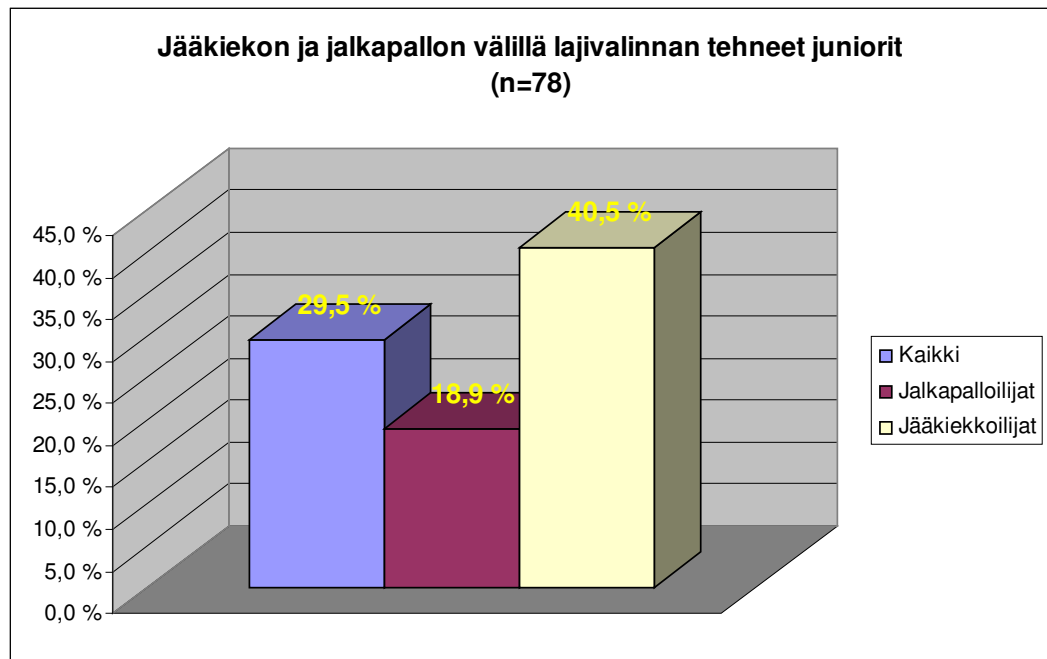
Purimme teettämämme kyselyn koodaamalla sen Excel-taulukoon. Näin saimme arvot jokaiseen kysymykseen ja saimme helposti laskettua tulosprosentit. Lisäsimme myös pääkohtia avointen kysymysten vastauksista taulukoon. Vastausten siirtäminen helpotti vastausten tulkintaa, ja näin ollen saimme helpommin tehtyä kaaviot.

5 TUTKIMUSTULOKSET

5.1 Lajivalinnan tekeminen

5.1.1 Lajivalinta jääkiekon ja jalkapallon välillä

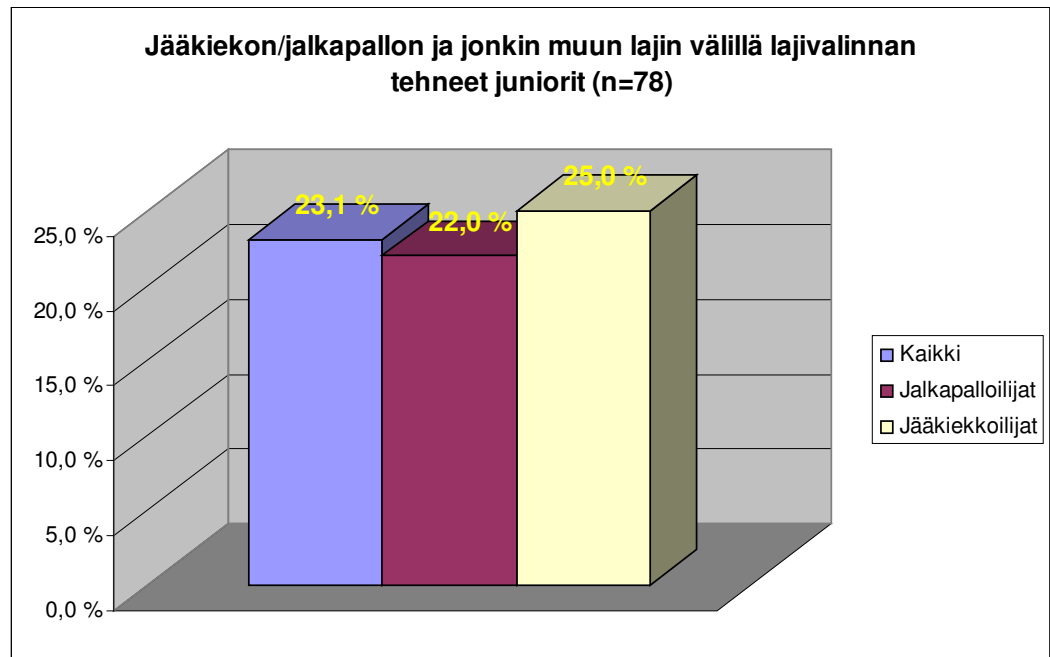
Kuviosta 2 on nähtävissä, että kaikista kyselyyn vastanneista junioreista oli 29,5 % jossain vaiheessa joutunut tekemään valinnan jääkiekon ja jalkapallon välillä. Vastanneista jalkapalloilijoista valinnan oli tehnyt 18,9 % ja jääkiekkoilijoista 40,5 %.

Kuvio 2. Jääkiekon ja jalkapallon välillä lajivalinnan tehneet juniorit.

5.1.2 Lajivalinta jääkiekon tai jalkapallon ja jonkun muun lajin välillä

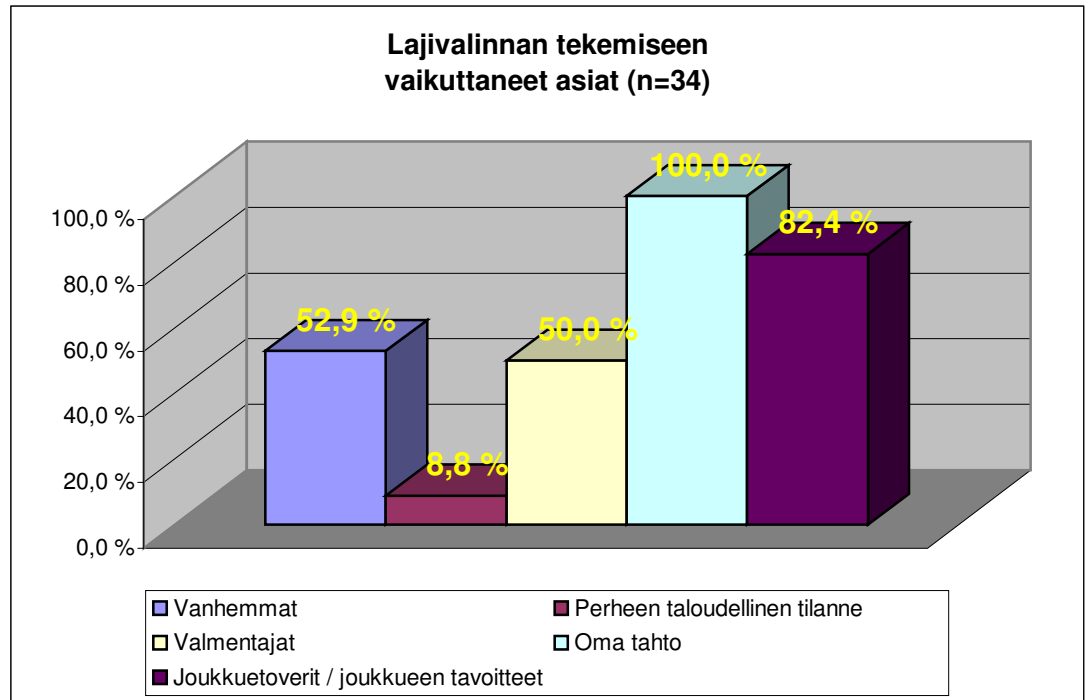
Kuviossa 3 (sivu 15) on esitetty niiden jalkapalloilijoiden osuus, jotka ovat joutuneet tekemään valinnan jalkapallon ja jonkun muun lajin kuin jääkiekon välillä ja niiden jääkiekkoilijoiden osuus, jotka ovat joutuneet tekemään valinnan jääkiekon ja jonkun muun lajin kuin jalkapallon välillä. 25 % vastanneista jääkiekkoilijoista ja 22 % vastanneista jalkapalloilijoista oli tehnyt lajivalinnan jonkun muun kuin jääkiekon ja jalkapallon välillä.

Kuvio 3. Jääkiekon tai jalkapallon ja jonkin muun lajin välillä lajivalinnan tehneet juniorit.

5.2 Sosiaalisen ympäristön vaikutukset lajivalinnan tekemiseen

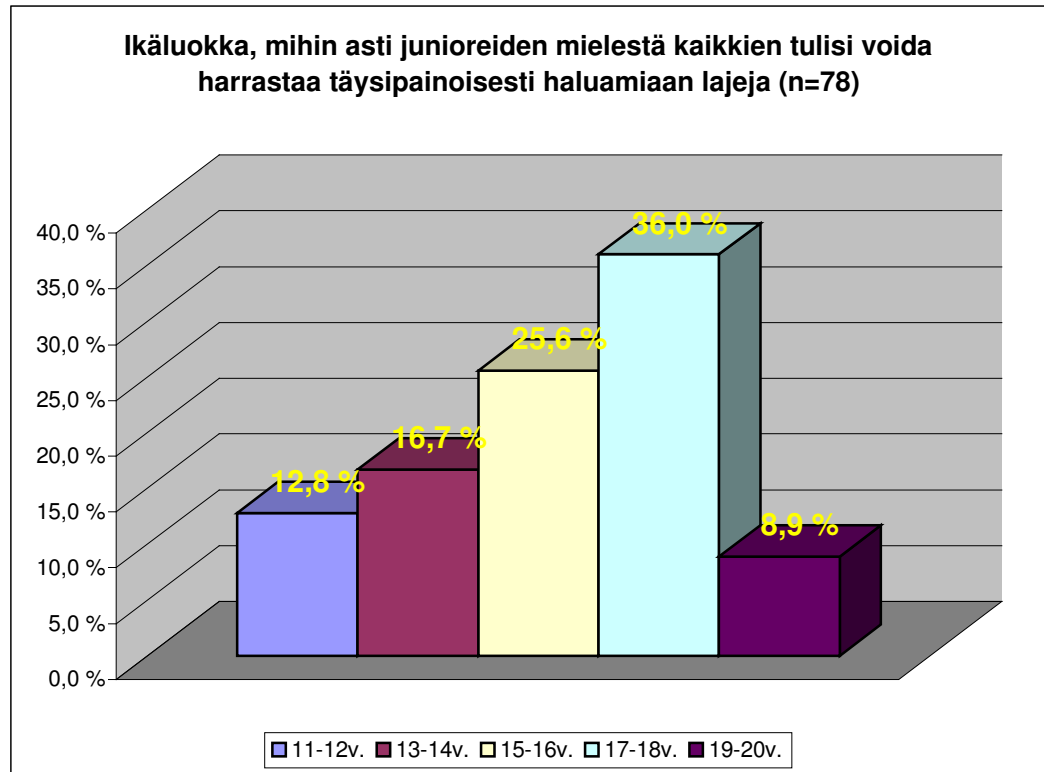
Kuviossa 4 (sivu 16) on kuvattuna juniorin sosiaalisen ympäristön vaikutuksia lajivalinnan tekemiseen. Valinnan tehneistä junioreista 100 % eli kaikki olivat mielestään saaneet itse vaikuttaa riittävästi valinnan tekemiseen. Myös joukkueella ja joukkueovereilla oli suuri (82,4 %) vaikutus valintaan. 52,9 % valinnan tehneistä mainitsi valintaan vaikuttaneena tekijänä vanhemmat ja 50 % valmentajat. Perheen taloudellinen tilanne vaikutti valinnan tekemiseen vain murto-osalla junioreista.

Kuvio 4. Lajivalinnan tekemiseen vaikuttaneet asiat.

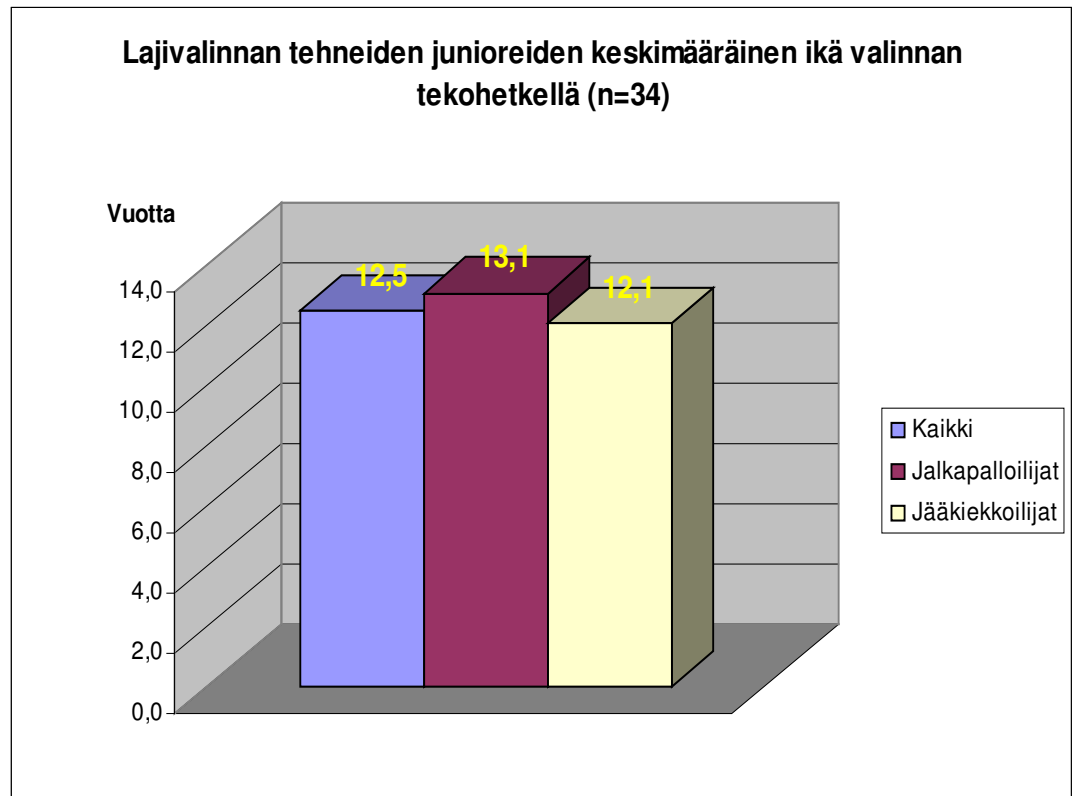
5.3 Juniorin omat käsitykset ja mielipiteet lajivalinnan tekemisestä

Kuviossa 5 (sivu 17) on kuvattu kaikkien kyselyyn vastanneiden junioreiden omat mielipiteet siitä, mihin ikäluokkaan asti kaikilla tulisi olla mahdollisuus harrastaa haluamiaan lajeja. Yli kolmannes (36 %) vastaajista oli sitä mieltä, että kahden tai useamman lajin harrastamisen tulisi olla mahdollista 17–18-vuotiaaksi asti. Vastanneista 12,8 % oli sitä mieltä, että lajivalinnan tekeminen tulee ajankohtaiseksi jo 11–12 vuoden iässä.

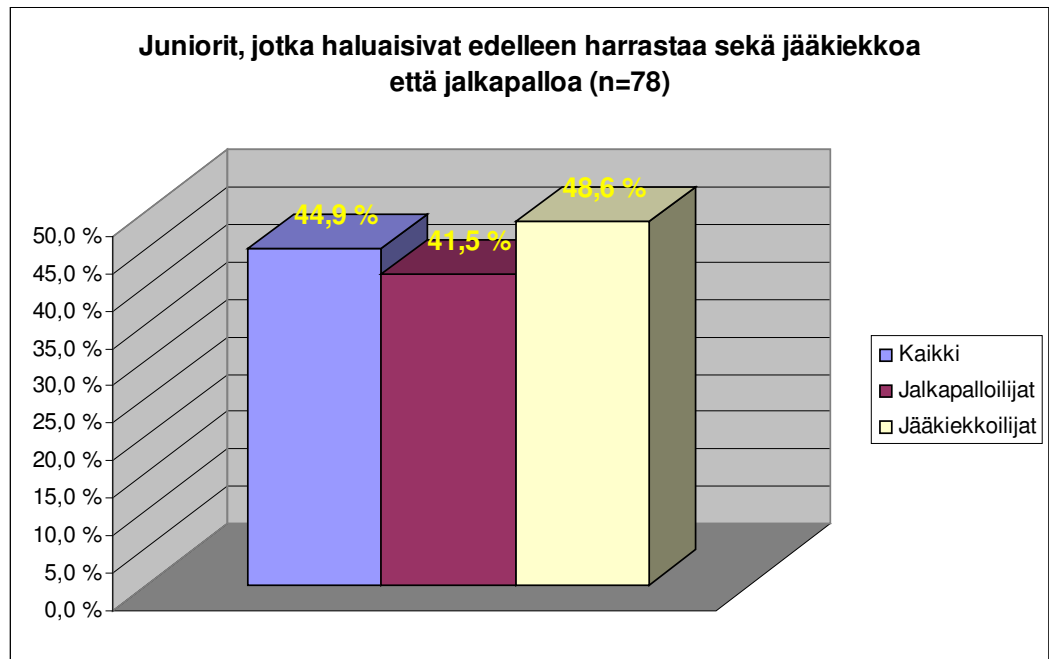
Kuvio 5. Ikäluokka, mihin asti junioreiden mielestä kaikkien tulisi voida harrastaa täysipainoisesti haluamiaan lajeja.

Kuviossa 6 (sivu 18) on esitetty valinnan tehneiden junioreiden keskimääräinen ikä valinnan tekohetkellä. Kuviossa näkyy, että valinnan tehneet jalkapalloilijat ovat olleet valinnan tekohetkellä noin 13-vuotiaita ja jääkiekkoilijat keskimäärin vuoden nuorempia valinnan tekohetkellä. Nuorimpana valinnan tehneet olivat 8-vuotiaita ja vanhimmat 15-vuotiaita.

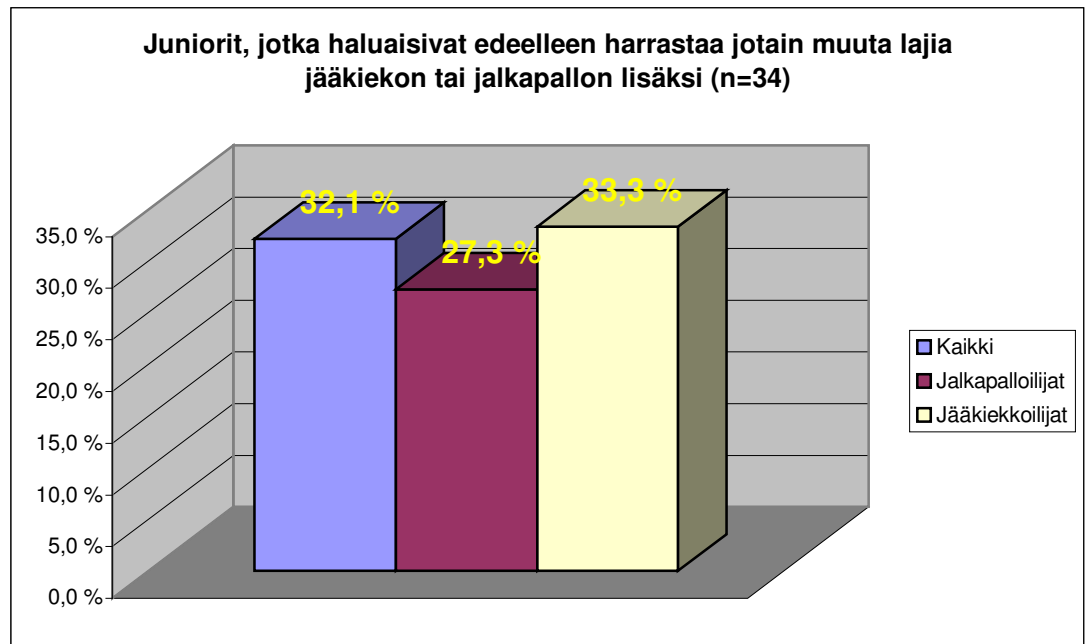
Kuvio 6. Lajivalinnan tehneiden junioreiden keskimääräinen ikä valinnan teko-
hetkellä.

Kuviossa 7 (sivu 19) on nähtävissä, että valinnan tehneistä jääkiekkoilijoista 48,6 % haluaisi edelleen pelata jalkapalloa. Vastaavasti valinnan tehneistä jalkapalloilijoista 41,5 % haluaisi edelleen pelata jääkiekkoa. Kaikista vastanneista jääkiekkoilijoista vain yksi ilmoitti edelleen harrastavansa jalkapalloa kortteliliigatasolla. Kaikista jalkapalloilijoista vain yksi ilmoitti edelleen harrastavansa jääkiekkoa.

Kuvio 7. Juniorit, jotka haluaisivat edelleen harrastaa sekä jääkiekkoa että jalkapalloa.

Kuviosta 8 (sivu 20) voidaan havaita, että valinnan tehneistä jääkiekkoilijoista kolmannes (33,3 %) haluaisi edelleen harrastaa jääkiekon lisäksi jotain muuta lajia kuin jalkapalloa. Valinnan tehneistä jalkapalloilijoista 27,3 % haluaisi edelleen harrastaa jalkapallon lisäksi jotain muuta lajia kuin jääkiekkoa. Kaikista vastanneista jalkapalloilijoista 17,1 % harrastaa edelleen jotain muuta lajia jalkapallon lisäksi, ja jääkiekkoilijoista 18,9 % harrastaa edelleen jotain muuta lajia jääkiekon lisäksi.

Kuvio 8. Juniorit, jotka haluaisivat edelleen harrastaa jotain muuta lajia jääkiekon tai jalkapallon lisäksi.

5.4 Yhteistyösopimus

Kaikista vastanneista junioreista Suomen Jääkiekkoliiton ja Suomen Palloliiton välisestä yhteistyösopimuksesta oli kuullut 16,7 %. Näistä yhteistyösopimuksen sisältöön oli tutustunut 76,9 %.

6 POHDINTA

6.1 Esioletukset vastaan tutkimustulokset

Syyt, miksi alun perin halusimme lähteä tutkimaan juniorien tekemiä lajivalintoja, liittyivät omiin kokemuksiimme junioripalloilusta. Toinen meistä oli joutunut tekemään lajivalinnan jääkiekon ja jalkapallon välillä 14-vuotiaana ja toinen jalkapallon ja yleisurheilun välillä 13-vuotiaana. Tämän lisäksi oletuksemme mukaan monet juniorit joutuvat tekemään lajivalinnan liian aikaisin. Halusimme tutkimuksemme painottaa juniorin omia tuntemuksia ja mielipiteitä ja selvittää, mitä mieltä juniorit itse ovat yhteen lajiin erikoistumisesta ja missä iässä sen pitäisi tapahtua.

Valitsimme ikäryhmäksi B-juniorit, koska oletuksemme mukaan tämän ikäiset juniorit ovat joutuneet tekemään lajivalinnan. Valinnan myötä tämän ikäisillä junioreilla on omia kokemuksia ja mielipiteitä lajivalinnasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

Kaikista vastanneista junioreista lajivalinnan jääkiekon ja jalkapallon välillä oli joutunut tekemään 29,5 % (ks. kuvio 2), mikä oli hieman alhaisempi kuin alun perin oletimme, joten esioletuksiimme verrattuna tulokset olivat siis melko positiivisia. Kysymyksiä aiheutti kuitenkin suuri ero jääkiekkoilijoiden ja jalkapalloilijoiden välillä. Vastausten pohjalta on pääteltävissä, että suurempi osa jääkiekkoilijoista kuin jalkapalloilijoista on harrastanut ennen lajivalinnan tekemistä täysipainoisesti sekä jääkiekkoa että jalkapalloa. Vastanneista junioreista 23,1 % oli joutunut tekemään lajivalinnan jonkun muun lajin välillä (ks. kuvio 3). Tuloksesta voidaan todeta, ettei lajivalintaongelma liity ainoastaan jääkiekkoon ja jalkapalloon, vaan se on myös muihin lajeihin liittyvä ongelma.

Pyrimme tutkimuksemme avulla kartoittamaan syitä, joiden vuoksi lajivalinta joudutaan tekemään ja kuviossa 4 on esitetty eniten valinnan tekemiseen vaikuttaneet asiat. Huomioitava seikka oli, että valinnan tehneistä junioreista kaikki olivat saaneet vaikuttaa valinnan tekemiseen. Toisin sanoen juniori voi vaikuttaa siihen, minkä lajin hän valitsee, mutta ei kuitenkaan siihen, joutuuko hän ylipäätään tekemään valintaa. Eniten lajivalintaan vaikuttavina tekijöinä voidaan pitää joukkueovereita ja joukku-

een yhteisiä menestystavoitteita. Suurin piirtein yhtä paljon vaikutusta katsottiin olevan vanhemmilla ja valmentajilla, mutta vanhempien taloudelliset resurssit vaikuttivat harvojen junioreiden lajivalintaan. Koska puolet valinnan tehneistä junioreista oli vastannut vanhempien vaikuttaneen valinnan tekemiseen, voidaan olettaa, että kyseessä on vanhempien pyrkimys harjoittelun, koulunkäynnin ja normaalin perhe-elämän tasapainoiseen yhdistämiseen.

Kyselyyn vastanneiden junioreiden mielestä lajivalinnan tekeminen tulee aiheelliseksi 17–18 vuoden iässä. Kyseinen tulos on yllättävä suhteessa siihen, missä iässä he ovat itse joutuneet valinnan tekemään (ks. kuviot 5 ja 6). Hämmennystä aiheuttivat ne muutamat vastaukset, joiden mukaan lajivalinta oli jouduttu tekemään jo alle kymmenen vuoden iässä. Heikennetäänkö tällä liikunnan yksipuolisuudella juniorin mahdollisuuksia kehittyä urheilijana niin pitkälle kuin monipuolisen harrastamisen myötä olisi mahdollista? Tämä on kysymys, johon ei ole vastausta.

Lähes puolet lajivalinnan tehneistä vastanneista haluaisi edelleen harrastaa sekä jääkiekkoa että jalkapalloa täysipainoisesti. Noin kolmannes valinnan tehneistä haluaisi edelleen harrastaa jotain muuta lajia jääkiekon tai jalkapallon lisäksi. Tämä tukee sitä ajatusta, että junioreiden on pakko tehdä lajivalinta pääasiassa ajanpuutteen takia, mutta he saavat kuitenkin itse päättää, minkä lajin valitsevat.

Suomen Jääkiekkoliiton ja Suomen Palloliiton välillä vuonna 2001 solmittua yhteistyösopimusta ei olla lajiliittojen edustajien mukaan päivittämässä lähivuosina. Sopimuksen tarkoituksena on ollut antaa suosituksia seuroille eikä niinkään toimia vaatimuksina. Vastuu siitä, missä määrin sopimusta noudatetaan, jää seuroille. Lajiliitot puuttuvat toimintaan, jos sopimuksen noudattamisessa ilmenee ongelmia tai seurat pyytävät lajiliitoilta apua.

Lajiliittojen yhteistyösopimuksesta oli kyselyn mukaan kuullut vain 16,7 %. Tämän tuloksen pohjalta voidaan miettiä, tietävätkö sekä jääkiekkoa että jalkapalloa harrastavat juniorit, että heillä on oikeus harrastaa näitä molempia lajeja rinnakkain lajiliittojen välillä tehdyn yhteistyösopimuksen mukaisesti (ks. liite 1 Yhteistyösopimus).

6.2 Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimus oli mielestämme luotettava. Kaikki juniorit vastasivat vain omasta puolestaan ja osallistuivat tutkimukseen nimettöminä, mikä varmasti helpotti vastaamista.

Juniorit tekivät kyselyn pääasiassa pukuhuoneessa, mikä osoittautui tarpeeksi rauhalliseksi paikaksi. Pientä häiriötä aiheuttivat myöhässä paikalle tulleet juniorit, mutta häiriön vaikutus vastauksiin on häviävän pieni. Tutkimuksen kohderyhmä oli Lahden seudulta, joten tutkimuksen tulokset ovat suuntaa antavia eivätkä koske koko Suomea.

6.3 Lopuksi

Tutkimuksemme junioripalloilijoiden lajivalinnoista onnistui mielestämme hyvin. Kyselyn teettäminen onnistui hyvin. Tutkimuksemme aihe kiinnosti junioreita ja valmentajia kuin seurojen johtohenkilöitä ja lajiliittojen edustajia. Jos asioita voisi muuttaa jälkikäteen, kysely olisi hieman erilainen ja yksityiskohtaisempi. Suoraan aiheeseen liittyvää kirjallisuutta on Suomessa julkaistu todella vähän ja aihetta sivuavaa materiaalia saimme käsiimme vain vähän. Materiaalin suppeudesta huolimatta saimme kerättyä teoreettisen perustan tutkimuksellemme.

Saimme itse paljon tietoa tämän hetken junioritoiminnasta. Haastattelut kartuttivat tietojamme, myös muutamia väärinkäsityksiä korjattiin. Toivomme tämän tutkimuksen olevan hyödyksi sekä Suomen Palloliitolle että Suomen Jääkiekkoliitolle ja mahdollisesti myös Lahden alueen seuroille.

LÄHDELUETTELO

Kirjallisuus

Eskola, J. ja Melin, H. 1999. Urheilevien lasten vanhempien monet roolit. 86–102. Teoksessa Honkonen, R. ja Suoranta, J. (toim.) Höntsyä vai tehovalmennusta? Kirjoituksia joukkueurheilun junioritoiminnasta. Tampereen Yliopisto, Tampere.

Honkonen, R. ja Suoranta, J. 1999. Junioriurheilun monet totuudet. 7–16. Teoksessa Honkonen, R. ja Suoranta, J. (toim.) Höntsyä vai tehovalmennusta? Kirjoituksia joukkueurheilun junioritoiminnasta. Tampereen Yliopisto, Tampere.

Kuisma, J. 1999. Juniorikiekkoilu kasvun kenttänä. 103–130. Teoksessa Honkonen, R. ja Suoranta, J. (toim.) Höntsyä vai tehovalmennusta? Kirjoituksia joukkueurheilun junioritoiminnasta. Tampereen yliopisto, Tampere.

Lehti, E. 2000. Pelin Henki. Opas E - D -junioreiden vanhemmille. 3. painos. Suomen Jääkiekkoliitto ry, Helsinki. (9–19, 22–30.)

Sihvonen, O. 1999. Kasvatuksellisuus ja kilpailullisuus 9–11-vuotiaiden lasten jääkiekko- ja jalkapallovalmennuksessa. 26–30. Chydenius-instituutti, Jyväskylän Yliopisto, Jyväskylä.

Vasarainen, J. ja Hara, A. 2005. Nuorten valmentaminen joukkuelajeissa. Edita Publishing Oy, Helsinki. (31–41, 48–57, 91–103, 107–115.)

Haastattelut

Lehti, E. 2007. Nuori Suomi -päällikkö. Suomen Jääkiekkoliitto. Helsinki 22.2.2007.

Viitanen, M. 2007. Nuorisopäällikkö. Suomen Palloliitto. Helsinki 22.2.2007.

Internet-lähteet

ENGSO Youth Policy and Activities. 1998 [verkkajulkaisu]. Lasten ja nuorten urheilun suuntaviivat. European non-Governmental Sport Organisation [viitattu 21.3.2007]. Saatavissa:

<http://www.nuorisuomi.fi/files/ns/liikuntasuosituksset/1999ENGSONsuositukset.doc>

Nuori Suomi ry [verkkajulkaisu] Liikuntaa kaksi tuntia joka päivä. [viitattu 21.3.2007]. Saatavissa: <http://www.nuorisuomi.fi/tietopankkitiedostot?group=1.1>

Suomen ASH ry. 2005 [verkkajulkaisu]. Tervettä liikuntaa lapsille ja nuorille.

Suomen Action on Smoking and Health ry [viitattu 21.3.2007]. Saatavissa:

http://www.suomenash.fi/sivu.php?artikkeli_id=351

Suomen Jääkiekkoliitto 2001. SJL-SPL yhteistyö. [verkkajulkaisu]. Saatavissa:

http://www.finhockey.fi/nuoret/sjl-spl_yhteistyö/

Suomen Palloliitto 2001. SPL-SJL yhteistyösopimus. [verkkajulkaisu]. Saatavissa:

http://www.palloliitto.fi/kaikki_pelaa/kaikki_pelaa-ohjelma/spl-sjl_yhteistyösopimus/

LIITTEET

Liite 1.

Yhteistyösopimus (http://www.palloliitto.fi/kaikki_pelaa/kaikki_pelaa-ohjelma/spl-sjl_yhteistyosopimus/)

YHTEISTYÖSOPIMUS

Suomen Jääkiekkoliitto (SJL) ja Suomen Palloliitto (SPL) ovat tänään sopineet yhteisesti seuraavaa, koskien

1. lasten jalkapallon ja jääkiekon harrastamisen yhteensovittamisen pääperiaatteita ja
2. seuroissa huomioon otettavia käytännön asioita molempia lajeja harrastavien lasten urheilutoimintoja yhteen sovitettaessa paikallistasolla.

1. Lasten urheilutoiminnan yhteensovittamisen pääperiaatteet jalkapallossa ja jääkiekossa

Yleistä

Lasten (13-vuotiaat ja nuoremmat) liikuntaharrastuksessa tärkeintä on omista lähtökohdista mukana oleminen, vapaaehtoinen osallistuminen ja monipuolisuus. Avainsanoja ovat ryhmässä viihtyminen ja tekemisestä nauttiminen. Oppiminen ja kehittyminen tulevat vasta seuraavina.

SJL:n ja SPL:n tavoitteena on tarjota jokaiselle jalkapallosta ja jääkiekosta kiinnostuneelle lapselle mahdollisuus harrastaa valitsemiaan lajeja itselleen sopivalla tasolla ja tavalla sekä tarjota edellytykset harrastamisen jatkumiselle hänen omilla ehdoillaan.

Molemmat sopijapuolet pitävät tärkeänä, että lapset voivat mahdollisimman pitkään harrastaa useampia urheilulajeja ja / tai pitää muita harrastuksia urheilun ohella. Päätös ja vastuu harrastamisen laajuudesta ja mukana olemisen aktiivisuudesta kuuluu vain lapselle sekä hänen vanhemmilleen. Ohjaajien ja valmentajien tehtävä ei ole painostaa ketään valitsemaan edustamansa laji. Seurojen, joukkueiden ja ohjaajien tehtävä on tukea lapsen (ja / tai hänen perheensä) tekemiä valintoja.

‘Lapsen ehdoilla’ tarkoittaa liittojen mielestä seuraavien asioiden huomioon ottamista toimintaa järjestettäessä:

- Lapsen ymmärtäväinen kohtelu
- Lapsen mielipiteen huomioon ottaminen (yhdessä sovittujen pelisääntöjen puit-

teissa)

- Lapsi on tehtävä-, ei tulossuuntautunut
- Jokainen lapsi on erilainen
- Harrastaminen on vapaaehtoista
- Lapsen työtapa on leikki
- Jokainen on tärkeä
- Nykyhetki ratkaisee
- Voittaminen on kivaa, ei tärkeää
- Lähialueiden suosiminen harjoituksissa ja peleissä
- Kilpailu- ja palkitsemisjärjestelmien kehittäminen
- Varusteiden, välineiden ja suorituspaikkojen kehittäminen
- Sääntöjen kehittäminen

Ikäluokat

Sopimus koskee varsinaisesti 13-vuotiaita ja nuorempia lapsia. Liitot suosittelevat lisäksi sopimisen kulttuurin ulottamista koskemaan myös 14-18-vuotiaiden ikäluokkia.

Lajien päätoimintakaudet

- Jalkapallo: 1.4. – 30.9.
- Jääkiekko: 15.8. – 31.3.

Jalkapallon ja jääkiekon toiminnan yhteensovittamisesta käytännössä

Toimintakausi määrittää ”etuajo-oikeuden”. Lapsi, joka harrastaa molempia lajeja, harjoittelee ja pelaa otteluita ensi sijassa siinä lajissa, jonka toimintakausi on meneillään.

Jos hän haluaa käydä ”toisen lajin” harjoituksissa tai peleissä, hän on siihen oikeutettu. Ja päinvastoin: *jos* hän ei halua käydä, lapsen ei tarvitse.

On kohteliasta ”varsinaisen lajin” ohjaajia kohtaan, että lapsen poissaolosta ilmoitetaan sovitulla tavalla ennen joukkueen tapahtumaa. Ilmoitettu poissaolo ei saa aiheuttaa lapselle haittaa - sanktioista puhumattakaan – normaaliin osallistumiseen verrattuna!

Toiminnan periaatteet

Lasten seuratoiminnan visio:

Jokainen mukana oleva lapsi kokee olevansa tärkeä ja nauttii liikkumisesta urheiluseurassa.

Toiminnan ilmapiirin sekä harjoittelu- ja kilpailujärjestelmän tulee palvella lapsen viihtymistä urheiluseurassa, tekemisistään nauttimista, oppimista ja kehittymistä.

Huomio tulee kiinnittää yksilön tuntemuksiin ja edistymiseen, ei lasten tai joukkueiden väliseen paremmuuden vertailuun.

Lasten harjoitus-, kilpailu- yms. seuratoimintaan osallistumismääriin liittyvät suositukset

9-vuotiaat ja nuoremmat

- 1 – 2 krt / vko (=maksimi kaksi starttia kotoa viikossa urheiluseuran tai joukkueen järjestämään tapahtumaan: harjoitus / pelit / palaverit / retket / tempaukset yms.)
- Harjoitukset ja pelit järjestetään klo 8.00 – 20.00 välisenä aikana (Suositus: aina kun mahdollista harjoitukset iltapäivällä klo 13.00 – 17.00 välisenä aikana)
- Ottelut tulee pelata pääsääntöisesti lähialueella (Suositus: nk. ”matkaottelut” tulee pyrkiä järjestämään useamman joukkueen turnauksina, jolloin joukkue saa pelata useammankin ottelun päivässä)

10 – 13 -vuotiaat

- 1 – 3 krt / vko
- Harjoitukset ja pelit järjestetään klo 8.00 – 21.00 välisenä aikana (Suositus: aina kun mahdollista iltapäivällä klo 13.00 – 17.00)
- Ottelut: ks. 9-v. ja nuoremmat

2. Seuroissa huomioon otettavia käytännön asioita molempia lajeja harrastavien lasten urheilutoimintoja yhteen sovitettaessa paikallistasolla

- Sopimuseurojen
 - 1) johtojen,
 - 2) nuorisovastaavien / valmennuspäälliköiden ja
 - 3) samojen ikäluokkien joukkueiden johtoryhmien välisistä yhteispalavereista sopiminen (minimi 2 krt / vuosi: kerran keväällä ja kerran syksyllä)
- Lajien toimintakausista sopiminen paikallistasolla (jos poikkeavat liittojen sopimasta)
- Pällekkäisiin tapahtumiin liittyvistä toimintatavoista ja mahdollisista taloudellisista velvoitteista sopiminen
- Epäselvyyksien ratkomista varten seurojen edustajista koostuvasta samojen ikäryhmien ”ongelmanratkaisuelimestä” sopiminen
- Sopimuksen allekirjoittavat seurojen puheenjohtajat ja nuorisovastaavat
- Sopimuksesta tiedottaminen sopimuksessa mukana olevien seurojen ihmisille (pelaajat, kodit, jäsenet)
- Seurojen ja joukkueiden vastuuhenkilöiden yhteystiedot kaikilla asianosaisilla tiedossa.

Helsingissä marraskuun 7. päivänä 2001

Suomen Palloliitto

Suomen Jääkiekkoliitto

Pekka Hämäläinen
puheenjohtajaKalervo Kummola Pu-
puheenjohtaja

Liite 2. Kyselykaavake

Opinnäytetyökysely
Lahden ammattikorkeakoulu
Liikunnan laitos

Moilanen Erkki
Kylä-Kause Jani

B-juniori-ikäisten poikien kokemuksia lajivalinnoista

1. Ikä: _____
2. Harrastan tällä hetkellä jääkiekon/jalkapallon lisäksi: _____
3. Olen aikaisemmin harrastanut jääkiekon/jalkapallon lisäksi: _____
4. Olen joutunut tekemään lajivalinnan jääkiekon ja jalkapallon välillä: **kyllä / ei** (ympyröi)
5. Olen joutunut tekemään lajivalinnan jääkiekon/jalkapallon ja jonkun muun lajin välillä: **kyllä / ei** (ympyröi)

(Jos vastasit kysymykseen 4. ja/tai 5. ”kyllä”, vastaa seuraaviin kysymyksiin. Jos vastasit molempiin ”ei”, siirry kysymykseen 15.)

6. Haluaisin edelleen harrastaa jotain muuta lajia jääkiekon/jalkapallon lisäksi: **kyllä / ei** (ympyröi)
7. Jouduin tekemään lajivalinnan _____ vuoden ikäisenä

YMPYRÖI MIELESTÄSI SOPIVIN VAIHTOEHTO!

8. Vanhempani vaikuttivat lajivalinnan tekemiseen
 - a. erittäin paljon
 - b. paljon
 - c. jonkin verran
 - d. vähän
 - e. ei lainkaan
9. Valmentajani vaikutti(vat) lajivalinnan tekemiseen
 - a. erittäin paljon
 - b. paljon
 - c. jonkin verran
 - d. vähän
 - e. ei lainkaan

10. Perheeni taloudellinen tilanne vaikutti lajivalinnan tekemiseen
- erittäin paljon
 - paljon
 - jonkin verran
 - vähän
 - ei lainkaan
11. Sain itse vaikuttaa päätöksen tekemiseen
- erittäin paljon
 - paljon
 - jonkin verran
 - vähän
 - en lainkaan
12. Olisin itse halunnut vaikuttaa enemmän päätöksen tekemiseen
- erittäin paljon
 - paljon
 - jonkin verran
 - vähän
 - en lainkaan
13. Joukkueoverini ja joukkueeni kilpailulliset tavoitteet vaikuttivat lajivalinnan tekemiseen
- erittäin paljon
 - paljon
 - jonkin verran
 - vähän
 - ei lainkaan
14. Muut asiat, jotka mielestäni vaikuttivat valinnan tekemiseen:
-
-
15. Haluaisin edelleen harrastaa täysipainoisesti sekä jääkiekkoa että jalkapalloa
- erittäin paljon
 - paljon
 - jonkin verran
 - vähän
 - en lainkaan
16. Kehitystavoitteeni jääkiekkoilijana/jalkapalloilijana
- ammattilainen
 - puoliammattilainen
 - harrastaja
17. Mielestäni kaikkien tulisi voida harrastaa haluamiaan lajeja täysipainoisesti
- 11–12-vuotiaaksi asti
 - 13–14-vuotiaaksi asti
 - 15–16-vuotiaaksi asti
 - 17–18-vuotiaaksi asti

e. 19–20-vuotiaaksi asti

18. Olen kuullut Suomen Jääkiekkoliiton ja Suomen Palloliiton välillä tehdystä yhteistyösopimuksesta, joka koskee lasten ja nuorten harrastustoiminnan yhteensovittamista

a. kyllä

b. en

19. Olen tutustunut kyseisen yhteistyösopimuksen sisältöön/tarkoitukseen

a. erittäin paljon

b. paljon

c. jonkin verran

d. vähän

e. en lainkaan

20. Omia ajatuksia, mielipiteitä ja kokemuksia lajivalintaan liittyen:
